

Folkhälsomyndigheten

Indikatorbeskrivning

Påverkats negativt av andras (ANT) bruk, utbildning

Datum: 2026-05-21

Indikatoruppgifter

Indikatornamn: Påverkats negativt av andras (ANT) bruk, utbildning
Indikatoransvarig myndighet/organisation: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)
Indikatortyp: Utfallsindikator
Redovisningsnivå: Riket

Källa

Namn på undersökning: Vanor och konsekvenser
Ansvarig myndighet/organisation: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)

Beskrivning av register/undersökning:

CAN ansvarar för undersökningen om vanor och konsekvenser i den svenska befolkningen med avseende på alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar. Datainsamlingen genomfördes genom en enkät (post- eller webbenkät) riktad till ett riksrepresentativt urval av befolkningen. Totalt deltog 15 511 personer i undersökningen år 2013, 11 514 personer år 2017, 9 819 år 2021 och 9691 år 2025, vilket motsvarade en svarsfrekvens på 59,1, 44,3, 36,8 och 36,4 respektive år.

Metodbeskrivning

Indikatordefinition:

Andel (%) av befolkningen (17-84 år) som under de senaste 12 månaderna uppgett att de påverkats negativt av andra personers alkoholkonsumtion, rökning och narkotikaanvändning uppdelat på utbildningsgrupper (förgymnasial, gymnasial, eftergymnasial). För alkohol, rökning och narkotika presenteras uppgifter om svarspersonerna har påverkats av någon i sin närhet som dricker för mycket, röker dagligen eller använder narkotika (cannabis, amfetamin, opiater, hallucinogener, ecstasy, kokain). För alkohol presenteras även uppgifter om svarspersonerna har påverkats negativt av en okänd/främmande person. CAN ansvarar för frågeundersökningen som genomfördes 2013 och 2017 om vanor och konsekvenser i den svenska befolkningen med avseende på alkohol, narkotika, dopning och tobak. För en mer utförlig beskrivning av indikatorn se 'Indikatorbeskrivning'.

Specificering av variabler:

Alkohol Bekant: de personer som uppgett att de har någon i sitt liv som de anser har druckit för mycket alkohol (det kan vara regelbundet drickande eller vid enstaka tillfällen) under de senaste 12 månaderna, fick uppge om de, på något sätt, har påverkats negativt av drickandet hos personen. Främling: andel av befolkningen (17-84 år) som vid något tillfälle, under de senaste 12 månaderna, påverkats negativt av drickandet hos främlingar eller personer de inte känner närmare.

Narkotika De personer som uppgett att de har någon i sitt liv som, under de senaste 12 månaderna, har använt narkotika (cannabis, amfetamin, opiater, hallucinogener, ecstasy, kokain) fick uppge om de, på något sätt, har påverkats negativt av användandet hos personen.

Rökning De personer som uppgett att de har någon i sitt liv som under de senaste 12 månaderna röker dagligen, fick uppge om de, på något sätt, har påverkats negativt av personens rökning.

Beskrivning av beräkning:

Resultaten uppdelat på utbildning är baserat på respondenter mellan 25 och 64 år och resultatet bör beaktas med försiktighet då förekomsten är låg i vissa utbildningsgrupper. Resultaten är viktade med hänsyn till kön och ålder.

Svarsfrekvens:

Det externa bortfallet i undersökningen uppgick till 40,9 (2013) respektive 55,7 (2017) % och det interna bortfallet var genomgående lågt, i de flesta fall klart under 5 %. Det interna bortfallet har exkluderats ur analysen.

Datainsamlingen genomfördes genom en enkät (post- eller webbenkät) riktad till ett riksrepresentativt urval av befolkningen. Totalt deltog 15 511 personer i undersökningen år 2013 och 11 514 personer år 2017, vilket motsvarade en svarsfrekvens på 59,1 respektive 44,3 %.

Jämförbarhet över tid

För att se om det finns statistiskt säkerställda skillnader i utfall mellan år 2013 och 2017, se CAN-rapport 176:

Landberg J, Ramstedt M and Sundin E. (2018). Socioekonomiska skillnader i beroende och utsatthet för andras användning av alkohol, narkotika och tobak. CAN-rapport 176. Stockholm, Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning, CAN.